

POLSKA AKADEMIA NAUK ▪ INSTYTUT HISTORII

STUDIA Z DZIEJÓW
ROSJI I EUROPY
ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

TOM LIII

zeszyt 2

WARSZAWA 2018

Redakcja

Andrzej Nowak (redaktor naczelny), Daniel Boćkowski (redaktor prowadzący),
Aleksandra Leinwand (sekretarz redakcji), Andrzej Koryn, Wojciech Materski

Komitet Redakcyjny

Andrzej Essen (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie); Jarosław Hrycak (Uniwersytet Lwowski, Ukraina); Marek Kazimierz Kamiński (Instytut Historii PAN); Natalia Liebediewa (Rosyjska Akademia Nauk, Rosja); Piotr Łossowski (Prof. em., Instytut Historii PAN); Kimitaka Matsuzato (Uniwersytet Hokkaido, Japonia); Antony Polonsky (Prof. em. Holocaust Studies, Brandeis University, USA); Timothy Snyder (Uniwersytet Yale, USA); Dariusz Staliunas (Litewski Instytut Historyczny w Wilnie, Litwa); Roman Szporluk (Prof. em., Uniwersytet Harvarda, USA); Jacek Tebinka (Uniwersytet Gdański); Romuald Wojna (Prof. em., Instytut Historii PAN); Elżbieta Znamierowska-Rakk (Studium Europy Wschodniej UW)

Redaktorzy językowi

Agnieszka Pospizil (j. rosyjski, angielski, polski), Katarzyna A. Chmielewska (j. polski)

Recenzenci

Iskra Baewa, Wiesław Balcerak, Piotr Biliński, Zbigniew Błaszczuk, Krzysztof Buchowski, Henryk Bułhak, Jan Jacek Bruski, Wiesław Caban, Antoni Marian Cetnarowicz, Jan Chodakiewicz, Andrzej Chodubski, Andrzej Chojnowski, Piotr Chomik, Andrzej Chwalba, Piotr Cichoracki, Stanisław Ciesielski, Andrzej Czarniakiewicz, Tadeusz Czekalski, Oleg Czistiakov, Joanna Darczewska, Anna Dąbrowska, Sneżana Dmitrova, Tadeusz Dubicki, Mirosław Dymarski, Jerzy Eisler, Tadeusz Epsztejn, Andrzej Friszke, Joanna Gierowska-Kałuża, Henryk Głębocki, Aleksander Głogowski, Michał Gnatowski, Stanisław Gregorowicz, Ryszard Gryz, Maciej Janowski, Eric Jekabsons, Dariusz Jeziorny, Agnieszka Kastory, Artur Kijas, David Kolbaia, Marek Kornat, Piotr Kołakowski, Mariusz Korzeniowski, Mirella Korzeniewska-Wiszniewska, Jakub Kościółek, Ewa Kowalska-Dąbrowska, Krzysztof Koźbiał, Maciej Koźmiński, Hubert Kuberski, Marcin Kwiecień, Anna Landau-Czajka, Paweł Libera, Dariusz Libionka, Aleksander Łaniewski, Oleg Łatyszczek, Jacek Łuszniewicz, Włodzimierz Marciniak, Hanna Marczevska-Zagdańska, Grzegorz Mazur, Rimantas Miknys, Dominika Mikucka-Wojtowitz, Adam Miodowski, Eugeniusz Mironowicz, Witold Molik, Grzegorz Motyka, Lilla Moroz-Grzelak, Bogdan Musiał, Mieczysław Nurek, Ewa Orlof, Artur Patek, Krzysztof Pietkiewicz, Agnieszka Pospizil, Andrzej Pukszt, Ryszard Radzik, Waldemar Rezmer, Jarosław Rubacha, Marek Rutkowski, Jan Rydel, Joanna Sadowska, Dusan Seges, Konstantin Semenov, Sławomir Sikora, Alina Skibińska, Grażyna Stachówna, Grażyna Stępień-Kuczyńska, Tomasz Stryjek, Beata Szubtarska, Andrzej Szwarc, Irena Stawowy-Kawka, Aleksander Srebrakowski, Witold Szulc, Jacek Tebinka, Oksana Voytyuk, Adam Wątor, Edward Walewander, Tomasz Wesołowski, Małgorzata Willaume, Zdzisław Julian Winnicki, Tadeusz Wolsza, Jakub Wojtkowiak, Mariusz Wołos, Lech Wyszczelski, Zoran Vučković, Grzegorz Zackiewicz, Anna Zapalec, Leszek Olgierd Zasztowt, Renata Zawistowska, Piotr Zwierzchowski, Jan Żaryn, Radosław P. Żurawski vel Grajewski

Adres Redakcji: Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa
e-mail: sdr@ihpan.edu.pl; <http://www.sdr-ihpan.edu.pl>

Makieta wnętrza i projekt okładki

Dariusz Górski

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

p-ISSN 1230-5057

e-ISSN 2353-6403 (wersja pierwotna)

Spis treści

IN MEMORIAM

Andrzej Nowak , Richard Pipes: historyk „imperium zła”	7
Marek Kornat , Sowiecki totalitaryzm w myśli historycznej Richarda Pipesa	17
Mirosław Filipowicz , O Richardzie Pipesie	33

ARTYKUŁY

Kamila Filipczyk , Oblicza czeczeńskiego gazawatu: imam Szamil i Bajsangur Bieniojewski w utworach współczesnych bardów czeczeńskich.	37
Marek Rutkowski , Rosyjsko-chińskie traktaty dwustronne z lat pięćdziesiątych XIX wieku w formalnym przedstawieniu „Gazety Rządowej Królestwa Polskiego”	57
Joanna Sadowska , Fenomen „Telewizyjnej Listy Przebojów”: grodzieńscy fani polskiej muzyki	77
Karina Melnytska , Między podziałami a wspólnotą: symbole narodowe Czarnogóry	95

MATERIAŁY

Aleksandar Zlatanov , Niepublikowane wspomnienia o Michale Czajkowskim – Sadyku Paszy	111
Krzysztof Jasiewicz , Obława Augustowska – stan badań, ich uwarunkowania i perspektywy	131

ARTYKUŁY RECENZYJNE

Aleksander Łaniewski , Czy metodologia powinna zaćmiewać faktografię? Nowe spojrzenie na rewolucję 1905 roku	151
Łukasz Dryblak , „Rosyjscy emigranci w walce z faszyzmem”, czy raczej w służbie ZSRS? Czyli rzecz o długich mackach sowieckich służb specjalnych	177
Lilla Moroz-Grzelak , Bośnia i Hercegowina w kontekście wyznaniowym współczesnej Europy. Proces westernizacji islamu i islamizacji Zachodu	195
Wytyczne dla autorów	207
Zasady recenzowania artykułów	211

In Memoriam
RICHARD PIPES
(11 lipca 1923 – 17 maja 2018)